

rijksuniversiteit
groningen

De slimme oplossingen van Healthwise

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen langer gezond blijven? En hoe houden we de zorg betaalbaar, toegankelijk en dichtbij huis? Zo'n veertig economen en bedrijfskundigen van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) hebben de krachten gebundeld in Healthwise om hier onderzoek naar te doen.

Door: Helma Erkelens

De mensen van Healthwise onderzoeken wat mantelzorg de staatskas oplevert, hoe je de patiënt op de juiste plek krijgt, hoe je gezond boodschappen doet en het bevorderen van een gezonde levensloop. Ook overheid en bedrijfsleven proberen de consument te bewegen tot gezondere keuzes. Maar of dat allemaal helpt: daar kan de wetenschap bij assisteren. De onderzoekers van Healthwise leggen gezondheid en de veranderingen in de zorg onder de loep. Samen met partners uit de praktijk bedenken ze slimme oplossingen en onderzoeken of die werken.

DE PATIËNT OP DE JUISTE PLEK

De patiënt maakt een reis door de zorg. Hij of zij komt bij de huisarts, wordt verwezen naar het ziekenhuis, gaat op een zeker moment weer naar huis. Die momenten van overdracht worden natuurlijk bepaald door de medische noodzaak, maar bij verwijzingen van en naar de polikliniek kan ook de manier waarop we de zorg betalen een rol spelen.

„Plat gezegd: wie de patiënt heeft, die verdient”, zegt hoogleraar healthcare management Kees Ahaus.

„Dit maakt het soms moeilijk om afspraken te maken over wie welke taken heeft in de zorgketen. In praktijk zien we dat de patiënt niet altijd op de plek is waar hij of zij het best de zorg kan krijgen.”

Zorgverzekeraars en gemeenten kopen zorg in en betalen de declaraties van de zorgverleners.

„Zij kunnen er dus ook aan bijdragen dat de patiënt op de juiste plek terecht komt.”

Maar wat is die plek dan? We moeten geïntegreerde zorg gaan bieden, stelt Ahaus.

Hij doet onderzoek naar een innovatief project van onder andere longartsen in Friesland en De Friesland Zorgverzekeraar, gericht op het verbeteren van de COPD-zorg.

Patiënten die een tweede keer binnen een jaar worden opgenomen in het ziekenhuis krijgen een coach die thuis met hen bekijkt hoe zij kunnen omgaan met een longaanval. De coach

leert de patiënt vroegtijdig hulp in te roepen van de omgeving en signaleert naar de huisarts. „Waar wij geïnteresseerd in zijn: leidt zo'n andere aanpak inderdaad tot meer kwaliteit van leven, tot betere samenwerking en tot een serieuze kostenbesparing? Is het mogelijk om dit voor veel meer aandoeningen op lokaal of regionaal niveau te regelen? Kortom, kunnen we er zo voor zorgen dat de zorg toegankelijk blijft, betaalbaar en dicht bij huis?”

Kees Ahaus

Kees Ahaus

SLIM ÉN GEZOND BOODSCHAPPEN DOEN

Gezond oud worden begint bij preventie. Meer bewegen, niet roken, gezond eten en ook minder eten. Het team van hoogleraar marketing en consumentenwelzijn Koert van Ittersum bewees al eerder dat mensen minder eten van kleinere borden en minder drinken uit smalle hoge glazen. Gezondheidswinst kan zo simpel zijn. Tegenwoordig richt Van Ittersum zijn pijlen op de trip langs de schappen in de supermarkt: kun je gezond inkoopgedrag stimuleren met slimme winkelwagens?

„Ik werk met Plus Retail aan een winkelwagen dat ieder product scant en productinformatie op een eenvoudige visuele manier terugkoppelt naar de klant. Bijvoorbeeld de ingrediënten en voedingswaarden. Geen bakken informatie die je moet doorlezen voor je weet of het goed voor je is of niet, maar bijvoorbeeld met een kleur. Maar je kunt nog verder gaan. Een slimme winkelwagen kan bijvoorbeeld bijhouden hoeveel calorieën je aankoopt en je bewuster maken van wat je koopt, door je te vertellen hoe lang je moet hardlopen om deze calorieën te verbranden. Door bestaande productinformatie op een eenvoudiger wijze aan te bieden en te vertalen kan de 'gezondheid' van de totale winkelwagen verbeterd worden. En dus ook het dieet van hele huishoudens.”

Koert van Ittersum

Healthy Ageing door de bril van economen en bedrijfskundigen

"Zo'n veertig economen en bedrijfskundigen van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) hebben de krachten gebundeld in Healthwise"

JE EERSTE VIJF JAAR ZIJN BEPALEND VOOR GEZOND LEVEN

„De gebeurtenissen voor je vijfde levensjaar zijn bepalend voor je leven. Wil je ingrijpen om een gezonde levensloop te bevorderen, moet dat dus vroeg gebeuren”, zegt universitair hoofddocent gezondheidseconomie Jochen Mierau. Toch gaat er heel veel geld naar de hulpverlening voor oudere kinderen en jongeren.

„Bovendien is van heel veel interventies - behandelingen, programma's - niet wetenschappelijk onderzocht of ze werken. Er wordt mee begonnen omdat men het een goed idee vindt, en sommige worden zomaar geschrapt want 'te duur'. Stel echter dat je vooraf weet dat een interventie voorkomt dat iemand het criminele pad op gaat: dan kun je uitrekenen wat dat de maatschappij oplevert.”

Mierau brengt samen met Accare (kinder- en jeugdpsychiatrie) de maatschappelijke baten van jeugdhulp in kaart. Zo wil hij zicht krijgen op de impact van de hulp voor iemands eigen levensloop en diens omgeving. Op die manier gaat hij ook onderzoek doen naar het effect van nieuwe manieren om de zorg te organiseren, zoals de wijkteams van de gemeenten. „Of die echt beter werken, is niet aangetoond. Je moet publiek geld alleen uitgeven aan interventies die zichzelf hebben bewezen.”

Jochen Mierau

WAT LEVERT MANTELZORG DE STAATSKAS OP?

„Woont u thuis en hebt u zorg nodig of ondersteuning nodig? Eerst kijken of u het met mensen uit uw omgeving kunt regelen”, wordt u tijdens het 'keukentafelgesprek' verteld. Via mantelzorg wil de overheid de zorg betaalbaar houden. Maar wat levert die concreet de staatskas op? Daar doet hoogleraar gezondheidseconomie Bernard van den Berg onderzoek naar. „De opbrengst van een mantelzorger voor de samenleving ligt tussen de 10 en 50 euro per uur geleverde zorg. Voor palliatieve zorg ligt dat bedrag veel hoger. We hebben ook berekend dat mantelzorgers een fors verlies aan persoonlijk welzijn ervaren. Met deze inzichten kunnen we nu pas écht uitrekenen wat mantelzorg oplevert en of er alternatieven zijn.”

Daarvoor kijkt Van den Berg naar het buitenland. „Duitsland heeft zorgplicht van de familie in de grondwet vastgelegd. In Engeland was de lokale overheid verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning thuis. Daar komen ze van terug, want per gemeente zijn er enorme verschillen ontstaan. In Japan zoeken ze de oplossing minder in mantelzorg en meer in technologie: in zorgrobots bijvoorbeeld.”

De maatschappelijke opbrengst van mantelzorg zou deels ingezet kunnen worden voor een betere ondersteuning van de mantelzorger. „Helaas weten we nog niet wat de beste ondersteuning is. Het zou mooi zijn als de overheid middelen vrijmaakt om hier samen met mantelzorgorganisaties onderzoek naar te doen.”

Bernard van den Berg

